

Археолошко налазиште Жидовар

ТАЈНА ЈЕДНОГ ГОРОСТАСА

У вршачком Народном музеју отворена је изложба „Жидовар и насеље из бронзаног и гвозденог доба”

- Онај ко је стајао под Жидоваром схватио је да се налази пред горостасом у чијим недрима је сачувана тајна о људима који су на њему боравили, рађали се и умирали више од две хиљаде година – рекао је Никола Тасић, дописни члан Српске академије наука и уметности, на отварању изложбе археолошких налаза „Жидовар и насеље из бронзаног и гвозденог доба”, прошле недеље у вршачком Народном музеју.

Накит из Жидовара

Откако је професор Бранко Гавела 1948. године започео озбиљнија истраживања овог локалитета у јужном Банату, па до најновијих ископавања која је покренуо академик Драгослав Срејовић прошлог лета гомилали су се археолошки налази по депоима и збиркама, далеко од погледа јавности.

Украшени пехари

Основна намера Народног музеја у Вршцу и Центру за археолошка истраживања Филозофског факултета управо је и била да омогући широј научној и културној јавности да се упозна са најважнијим резултатима досадашњих истраживања Жидовара, али и са значајем овог изузетног налазишта за српску археологију и целокупно културно-историјско наслеђе југоисточне Европе. Тако је ризница предмета на којима су некадашњи земљорадници, сточари, ловци, занатлије и ратници утиснули трагове свога постојања и стваралаштва отворена бројним посетиоцима из земље и иностранства.

Најстарије насеље на жидоварском платоу, које је постојало у периоду 1800. до 1500. године пре наше ере (у бронзано доба), представљено је керамичким посудама разних облика и намена—амфорама, лонцима, зделама, шољама, минијатурним посуђем, жртвеницима. Пехари пронађени у овом слоју израђени су са посебном пажњом и украшени тако да се могу уврстити у најзначајнија уметничка остварења настала у праисторији у овом делу југоисточне Европе. Из периода бронзе потичу и секире од глчаног камена, мотике и друге алатке направљене од јеленских рогова.

Фибуле – Жидовар

Група од три већа крушколика суда, откривена у пепелу, са два пирамидална тега од печене земље, представља део свакодневног живота човека старијег гвозденог доба (око 1000. г.п.н.е.). У једној од крушколиких посуда нађене су иситњене нагореле кости домаће свиње. Становници овог насеља користили су и шоље са високим дршкама необично елегантне линије.

Змијске главе

Трећа скупина експоната потиче из времена првог века пре и првог века наше ере и најмлађа је међу налазима. Ту су ђачке сребрне копче за одело, нарукнице са укрштеним змијским главама, келтске мамузе, узенгије, судови сиве боје рађени на витлу...

Изложбу „Жидовар и насеље из бронзаног и гвозденог доба” пропратио је истоимени каталог луксузног дизајна на енглеском и српском језику чији су аутори Јован Узелац, Мирослав Лазић, Милош Јевтић, Миодраг Сладић и Александар Јовановић. У уводном делу каталога магистар Јован Узелац, кустос Народног музеја у Вршцу, пише о историјату истраживања Жидовара. Доктор Мирослав Лазић, доктор Милош Јевтић и магистар Миодраг Сладић дали су прилоге о жидоварским насељима бронзаног, старијег и млађег гвозденог доба, а доктор Александар Јовановић поставља питање да ли је постојало римско насеље на Жидовару или је реч само о романизацији домаћег живља, износећи аргументе за обе тврдње и против њих.

Накит из Жидовара

Око саме поставке изложбе у вршачком музеју заузела се група аутора Миодраг Сладић, Јован Узелац, Данијела Поторић и Стева Ђуришић, у сарадњи са Министарством за културу Владе Републике Србије, Министарством за науку и технологију, Скупштином општине Вршац...

Отварању су присуствовали и археолози музеја у Темишвару и аташе за културу амбасаде Савезне Републике Немачке Дирк Лилке.

Светлана Марковић